C/2024/6823

29.11.2024

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 21 päivänä lokakuuta 2024,

Luxemburgin talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta

(C/2024/6823)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([2]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä ”tukiväline”, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta sekä vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([3]), jäljempänä ”REPowerEU-asetus”, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen” tarjotakseen tietoa poliittisten päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Kyseisistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä toimivat sisämarkkinat nousevat esiin

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 tiedonannon ”Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2024”. Kyseisessä tiedonannossa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailukykyyn liittyvät vahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykytekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024; tämä käynnisti vuoden 2024 eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti 22 päivänä maaliskuuta 2024 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([4]) perusteella laadittavan varoitusmekanismia koskevan kertomuksen 2024, jossa se katsoi, että Luxemburg ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoa tai sen riskiä ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi lisäksi suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi 12 päivänä huhtikuuta 2024 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([5]), jäljempänä ”euroaluetta koskeva vuoden 2024 suositus”, ja 11 päivänä maaliskuuta 2024 yhteisen työllisyysraportin. Komissio antoi 18 päivänä huhtikuuta 2024 lausunnon Luxemburgin vuoden 2024 alustavasta talousarviosuunnitelmasta.

(5) Unionin uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta, muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97 ([6]) ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annettu neuvoston direktiivi 2011/85/EU ([7]). Uuden talouden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Uusi talouden ohjausjärjestelmä parantaa myös kansallista sitoutumista ja lisää keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma sisältää jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset, jotka kattavat neljän tai viiden vuoden pituisen suunnittelukauden kansallisen vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([8]) on täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle perustamissopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen kyseisten kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laatimista komissio julkaisi 21 päivänä kesäkuuta 2024 jäsenvaltioiden kansallisissa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisissa suunnitelmissa ja vuotuisissa edistymisraporteissa annettavia tietoja koskevia ohjeita. Komissio toimitti jäsenvaltioille tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot asetuksen (EU) 2024/1263 5 ja 36 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa viimeistään 20 päivänä syyskuuta 2024, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädäntökehyksensä mukaisesti keskustella kansallisen parlamenttinsa kanssa keskipitkän aikavälin suunnitelmansa luonnoksesta, pyytää itsenäisiltä finanssipolitiikan instituutioilta lausunnon ja järjestää työmarkkinaosapuolten ja muiden kansallisten sidosryhmien kuulemisen.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä huhtikuuta 2024, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: ”Nettomenoilla” tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä elpymis- ja palautumissuunnitelmille, joita on tarkistettu, päivitetty tai muutettu asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Luxemburg toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V vahvistettuja arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Luxemburgin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([9]); päätöstä muutettiin 17 päivänä tammikuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen osalta ([10]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti, että komissio hyväksyy päätöksen, jossa todetaan, että Luxemburg on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Luxemburg toimitti 26 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja 25 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 vakausohjelmansa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([11]) 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Luxemburgin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Luxemburgia koskevan vuoden 2024 maaraportin. Siinä arvioidaan Luxemburgin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Luxemburg on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Luxemburgin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaisesti Luxemburgin julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 1,3 prosenttiin vuonna 2023, ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 24,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2023 loppuun mennessä 25,7 prosenttiin.

(11) Neuvosto suositti ([12]) 12 päivänä heinäkuuta 2022 Luxemburgille, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Luxemburgille suositettiin, että se olisi valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Luxemburgille suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloitteen, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys ([13]) oli vuonna 2023 elvyttävä (3,2 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka oli 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) elvyttävä kasvu oli seurausta kohdentamattomista hätätilanteen energiatoimenpiteistä,

([9]) ST 10155/21 INIT ja ST 10155/21 ADD 1.

([10]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 17 päivänä tammikuuta 2023, Luxemburgin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 16022/23 INIT).

([11]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1466/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan Luxemburgin vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on kymmenen vuoden keskimääräisen reaalisen potentiaalisen kasvun ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella nimellismääräisesti arviolta 5,6 prosenttia.

([13]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

julkisen sektorin palkkojen ja sosiaalietuuksien pysyvistä korotuksista, julkisten investointimenojen kasvusta sekä arvonlisäveron alentamisesta yhdellä prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu ei vuonna 2023 ollut 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukaista. Vuonna 2023 tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 4,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne kasvoivat 0,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Luxemburg rahoitti lisäinvestointeja tukivälineestä ja muilla unionin varoilla. Luxemburg rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään, kuten julkiseen liikenteeseen, energiatehokkuuteen ja vihreään liikkumiseen sekä digitaalisiin julkisiin palveluihin. Kyseisiä julkisia investointeja rahoitetaan osittain tukivälineestä ja muista unionin varoista.

(12) Vuoden 2024 vakausohjelmassa julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvun ennustetaan olevan 2,0 prosenttia vuonna 2024 ja 3,0 prosenttia vuonna 2025, kun taas yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä (YKHI) mitatun inflaation ennustetaan olevan 1,9 prosenttia vuonna 2024 ja 3,2 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen odotetaan vuonna 2024 kasvavan 1,2 prosenttiin ja vuonna 2025 pysyvän ennallaan 1,2 prosentissa, kun taas julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä 26,5 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 26,9 prosenttiin. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden alijäämän arvioidaan supistuvan vähitellen niin, että se on 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja pysyy ennallaan vuonna 2027. Julkisen talouden rahoitusaseman ei sen vuoksi suunnitella ohjelmakauden aikana ylittävän alijäämän viitearvolle perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan puolestaan arvioidaan kasvavan vuoden 2025 jälkeen vähitellen 27,3 prosenttiin vuonna 2026 ja pysyvän ennallaan vuonna 2027.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 1,4 prosenttia vuonna 2024 ja 2,3 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI:llä mitattu inflaatio on 2,3 prosenttia vuonna 2024 ja 2,0 prosenttia vuonna 2025.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 1,7 prosenttia vuonna 2024 ja julkisen talouden velan määrän odotetaan kasvavan 27,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä. Alijäämän kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa palkansaajakorvauksiin ja sosiaalietuuksiin liittyvistä korkeista kuluista, jotka perustuivat automaattisiin indeksitarkistuksiin ja alhaisempiin tuloihin ja johtuivat pääosin harkinnanvaraisista toimenpiteistä. Tällaisia olivat esimerkiksi henkilökohtaisten tuloverojen veroluokkien mukauttaminen ylöspäin ja yrityksille tarjotut korvaukset kolmannesta vuoden 2023 palkkaindeksierästä alentamalla työnantajien sosiaaliturvamaksuja vuonna 2024. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan elvyttävä, 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ”avustukset”, rahoitetaan menoja 0,1 prosentilla suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Luxemburgin julkisen talouden rahoitusasemaan tai julkiseen velkaan.

(16) Neuvosto suositti ([14]) 14 päivänä heinäkuuta 2023 Luxemburgille, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ([15]) nimelliskasvun enintään 4,8 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisten alijäämien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Luxemburgin kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 6,8 prosenttia eli suositeltua enimmäiskasvua enemmän. Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen suositellun enimmäiskasvun ylitys vuonna 2024 on 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaarana on, että tämä ei ole neuvoston suosituksen mukaista.

(17) Lisäksi neuvosto suositti, että Luxemburg purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto suositti vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Luxemburg varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteessa oletetaan, että kaasun ja sähkön hintojen nousun rajoittamiseksi toteutettavat toimenpiteet ja lämmityskustannusten hillitsemiseen tarkoitetut tuet pysyvät voimassa vuosina 2024 ja

([14]) Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Luxemburgin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Luxemburgin vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 145).

([15]) Nettomääräisillä perusmenoilla tarkoitetaan kansallisesti rahoitettuja menoja ilman i) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, ii) korkomenoja, iii) suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja sekä iv) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

2025. Sen mukaan energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset ([16]) ovat suhteessa BKT:hen 0,9 prosenttia vuonna 2023, 0,5 prosenttia vuonna 2024 ja 0,3 prosenttia vuonna 2025 ([17]).

(18) Jos saatavat säästöt käytettäisiin neuvoston suosituksen mukaisesti julkisen talouden alijäämän supistamiseen, julkisen talouden sopeutus olisi kyseisten kehitysarvioiden perusteella 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun taas kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen ([18]) elvyttävä vaikutus finanssipolitiikan viritykseen olisi samana vuonna 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteitä ei ennakoida purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Vaarana on, että tämä ei ole neuvoston suosituksen mukaista. Saatavia säästöjä ei myöskään ennakoida käytettävän kokonaisuudessaan julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Vaarana on, että tämäkään ei ole neuvoston suosituksen mukaista. Haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen kohdennettujen hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden talousarviokustannusten arvioidaan olevan 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,4 % vuonna 2023), ja tästä alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,3 % vuonna 2023) koskee toimenpiteitä, joilla säilytetään energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustava hintasignaali.

(19) Lisäksi neuvosto suositti, että Luxemburg jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 supistuvan 4,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 4,7 % suhteessa BKT:hen). Tämä johtuu pääosin sotilaallisen satelliitin toimituksen viivästymisestä. Se aiotaan toimittaa vuonna 2025. Kun otetaan huomioon tämä lisätekijä ja se, että Luxemburgin julkisten investointien suhteessa BKT:hen odotetaan pysyvän vakaina ja korkealla tasolla komission kevään 2024 talousennusteen ennustejaksolla, julkisten investointien arvioidaan vuonna 2024 olevan neuvoston suosituksen mukaisia. Unionin varoilla rahoitettavien julkisten menojen, tukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan kasvavan 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (kun ne vuonna 2023 olivat 0,1 % suhteessa BKT:hen).

(20) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,9 prosenttia vuonna 2025 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2025 loppuun mennessä 28,5 prosenttiin. Alijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääosin palkansaajakorvauksiin, sosiaalietuuksiin ja julkisiin investointeihin liittyvistä korkeammista menoista.

(21) Väestörakenteen ennustetaan muuttuvan kohti ikääntyvää väestöä, minkä ennustetaan yhdessä nettomuuton vähentymisen kanssa lisäävän merkittävästi julkisia eläkemenoja tulevina vuosikymmeninä. Eläkemenojen odotetaan ylittävän eläkemaksuista saatavat tulot tämän vuosikymmenen puolivälissä, minkä jälkeen tämä vaje kasvaa asteittain. Epätasapaino johtuu pitkälti siitä, että eläkeläisten määrä työntekijää kohti on kasvanut. Tämä puolestaan johtuu väestön ikääntymisestä, minkä seurauksena vanhushuoltosuhde kasvaa. Komission vuoden 2024 ikääntymisraportissa ennakoitiin, että eläkejärjestelmän rahoituksen tasapainon suojaamiseksi tarkoitettu varaus laskee kansallisessa lainsäädännössä määritetyn kynnysarvon alapuolelle 2040-luvun alkupuoleen mennessä, jos politiikkaa ei sopeuteta. Ennusteiden mukaan varaus käytetään loppuun viiden tai kuuden vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen kynnysarvo saavutetaan. Pidemmällä aikavälillä eläkemenojen kasvun odotetaan vuoteen 2070 mennessä kaksinkertaistuvan suhteessa BKT:hen noin 17 prosenttiin, joka saattaa olla unionin korkein suhdeluku. Tämä vaarantaisi Luxemburgin eläkejärjestelmän rahoituksen kestävyyden ja lisäisi samalla julkista velkaa. Toimenpiteet, joilla kannustetaan ikääntyneitä työntekijöitä työskentelemään pidempään ja osallistumaan enemmän työmarkkinoille, auttaisivat ratkaisemaan tämän ongelman ja tukisivat talouskasvua.

(22) Nopea väestönkasvu ja kiinnitysluottojen kasvu olivat viimeaikaista energiasokkia edeltäneellä vuosikymmenellä suurempia kuin asuntomarkkinoiden tarjonnan kasvu. Asuntotarjonnan joustamattomuus johtuu pääasiassa maankäyttöoikeuden säilyttämiskäytännöistä. Tämä on aiheuttanut merkittävän asuntopulan, kustannusten kasvun ja riskejä, jotka liittyvät markkinoiden yliarvostukseen ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden heikkenemiseen. Nämä ongelmat vaikuttavat suhteettomasti huono-osaiseen väestöön ja voivat myös vaikuttaa Luxemburgin

([16]) Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

([17]) Toimenpiteillä, jotka Luxemburgin mukaan pysyvät voimassa vuoden 2024 loppuun asti, oletetaan komission kevään 2024 talousennusteessa olevan periaatteessa vaikutus talousarvioon myös vuonna 2025. Pääministeri ilmoitti 11 päivänä kesäkuuta 2024, että suurimmasta osasta energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain 1 päivästä tammikuuta 2025, lukuun ottamatta sähkön hintakattoa (puolet hinnannoususta korvataan edelleen 1 päivästä tammikuuta 2025) ja kolmea kohdennettua toimenpidettä pienituloisille kotitalouksille ja hoitokodeille.

([18]) Tätä vaikutusta mitataan julkisen talouden perusmenojen muutoksena suhteessa BKT:n keskipitkän aikavälin (kymmenen vuoden) keskimääräiseen potentiaaliseen nimelliseen kasvuun. Perusmenoista on vähennetty i) harkinnanvaraisten tulopuolen toimenpiteiden lisävaikutus julkiseen talouteen, ii) kertaluontoiset toimenpiteet, iii) suhdanteesta johtuvat työttömyysmenot ja iv) tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), ja muista unionin rahastoista rahoitetut menot. Muutos ilmaistaan suhteessa nimelliseen BKT:hen.

houkuttelevuuteen työntekijöiden ja yritysten kannalta. Vuonna 2023 asuntomarkkinoilla koettiin jyrkkä laskusuhdanne korkeiden energianhintojen jälkivaikutusten ja rahapolitiikan tiukentamisen vuoksi. Tämä heikensi kuluttajien luottamusta. Tämän seurauksena uusien asuntojen ja maan tarjonta heikkeni ennätyksellisen alhaiselle tasolle, mikä on estänyt tarvittavat hintojen korjaukset ja vähentänyt selvästi rakennustoimintaa. Pitkään jatkuneet toimet markkinahintojen vakauttamiseksi eivät ole onnistuneet, mikä johtuu osittain siitä, että verojärjestelmä saa enemmän tuloja kiinteistöjen myynneistä ja ostoista kuin kiinteistöjen omistuksesta. Tämä lisää osaltaan hintojen joustamattomuutta ja suhdanteista johtuvaa kasvua. Viimeaikaiset finanssipoliittiset toimenpiteet ovat hillinneet kotitalouksiin ja rakennusalaan kohdistuvaa taloudellista rasitetta. Asuntojen omistukseen myönnettävät tuet ovat kuitenkin paisuttaneet asuntojen hintoja ennen verokuluja, mistä on pääosin hyötyä varakkaille omistajille ja sijoittajille.

(23) Luxemburg on pieni ja avoin talous, ja sillä on laaja kansainvälinen finanssiala, jolla useat monikansalliset konsernit ohjaavat suuria rahoitusvirtoja maahan ja sieltä pois osana liiketoimintaansa. Merkittävä osa tästä toiminnasta toteutetaan kuitenkin monikansallisten konsernien sisäisten yksikköjen välillä. Ne saattavat kyetä hyödyntämään Luxemburgin verojärjestelmän porsaanreikiä, jotka vähentävät verotettavaa tuloa. Huolta aiheuttavat edelleen soveltamisalaltaan liian kapeat toimenpiteet, jotka mahdollistavat alhaisen lähdeveron perimisen tai lähdeveron perimättä jättämisen korko- ja rojaltimaksuista lainkäyttöalueille, joilla on alhainen verotus tai nollaverotus ([19]). Neuvoston direktiivi (EU) 2022/2523 ([20]) (pilaria 2 koskeva direktiivi) tuli Luxemburgissa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024. Siinä otettiin käyttöön 15 prosentin efektiivinen vähimmäisyhteisöveroaste maassa toimiville monikansallisille yrityksille. Direktiivin soveltamisalan vuoksi sen odotetaan ratkaisevan ulkomaille suuntautuvia maksuja koskevan ongelman vain osittain, koska direktiiviä sovelletaan vain suuriin monikansallisiin konserneihin ja tietyt alat on suljettu sen ulkopuolelle.

(24) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Kyseisten uudistusten ja investointien odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Luxemburgin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Luxemburg voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, on olennaisen tärkeää, että se jatkaa uudistusten ja investointien toteuttamista. Paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(25) Luxemburgin edellytetään osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([21]) 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan ohjelmien väliarviointia tarkastelevan kutakin Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+), koheesiorahastosta tai oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) tuettua koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Kyseinen väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan unionin rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Luxemburg on edistynyt jonkin verran koheesiopolitiikan ohjelmien ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta vielä on jäljellä haasteita. Luxemburgissa on edelleen huomattavia sosioekonomisia eroja kaupunkien, esikaupunkien ja muiden kuin kaupunkialueiden välillä. Koheesiopolitiikan täytäntöönpanoa on tärkeää nopeuttaa, ja ohjelmissa sovitut toimintalinjat ovat edelleen ajankohtaisia. On erityisen tärkeää, että vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvät investoinnit toteutetaan nopeasti. Ensisijaisina tavoitteina ovat edelleen investoiminen taitoihin, joilla helpotetaan työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa ammatillista liikkuvuutta, kiinnittäen erityistä huomiota ikääntyneisiin työntekijöihin ja heikosti koulutettuihin henkilöihin sekä haavoittuvassa asemassa olevien, erityisesti maahanmuuttajataustaisten henkilöiden aktivoimiseen ja sosiaaliseen integroitumiseen. Neuvoston suosituksella (EU) 2021/1004 ([22]) perustetun eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpano ja erityisesti heikommassa asemassa olevien oppilaiden integroiminen laadukkaan koulutuksen avulla on edelleen tärkeää.

([19]) Sellaiset lainkäyttöalueet, joilla on alhainen verotus tai nollaverotus, niiden maiden lisäksi, jotka sisältyvät veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevaan unionin luetteloon.

([20]) Neuvoston direktiivi (EU) 2022/2523, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, monikansallisten konsernien ja suurten kotimaisten konsernien maailmanlaajuisen vähimmäisverotason varmistamisesta unionissa (OJ L 328, 22/12/2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Neuvoston suositus (EU) 2021/1004, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta (EUVL L 223, 22.6.2021, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

Luxemburg voisi myös hyödyntää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/795 ([23]) perustettua Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä teollisuuden muutoksen tukemiseksi erityisesti investoimalla strategisiin arvoketjuihin, kuten nettonollateollisuuteen, energiaintensiivisten teollisuudenalojen hiilestä irtautumiseen ja digitaaliseen innovointiin.

(26) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla unionin varoilla vastataan, Luxemburgilla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät eriarvoisuutta lisääviin koulutusjärjestelmän heikkouksiin sekä yritysinvestointeihin, tutkimus ja kehitys mukaan luettuina, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään liittyviä ongelmakohtia, mukaan lukien mahdolliset esteet fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumiselle ja liikenneverkkoon liittyvät ongelmat.

(27) Oppilaiden perustaidot ja kokonaissuoritus riippuvat suurelta osin heidän sosioekonomisesta ja kielellisestä taustastaan. Kansainvälisessä oppimistulosten arviointiohjelmassa (PISA) mitattu olennaisten tietojen ja taitojen hallinnan keskimääräinen taso 15 vuoden iässä oli vuoden 2018 viime tutkimuksessa, johon Luxemburg osallistui, merkittävästi alhaisempi kuin unionissa keskimäärin. Hyväosaisten ja vähäosaisten opiskelijoiden välinen ero on Luxemburgissa suurempi kuin missään muussa jäsenvaltiossa. Koulutusjärjestelmä ei anna kaikille oppilaille riittäviä perustaitoja, jotka vastaavat maan työmarkkinoiden tarpeisiin. Kansallisten tasokokeiden perusteella oppilailla on koulun aloittaessaan olennaiset perustaidot, joita tarvitaan lukemaan oppimisen aloittamiseksi, vaikka heidän alkutaidoissaan on merkittäviä eroja. Ero osaamisessa kuitenkin kasvaa siihen mennessä, kun oppilaat aloittavat 8-vuotiaina perusopetuksen vuosiluokan 3. Oppilaiden tulokset saksan luetun ymmärtämisessä ja matematiikassa heikkenevät huomattavasti. Tämä koskee erityisesti heikoista lähtökohdista tulevia oppilaita ja oppilaita, joiden äidinkieli ei ole saksa eikä luxemburg. Vihreä siirtymä aiheuttaa rakenteellisia muutoksia työmarkkinoilla. Työntekijöiden täydennys- ja uudelleenkoulutusta supistuvilla ja muuttuvilla aloilla on tässä yhteydessä lisätty ja osaamisvajeen korjaamiseksi on suunnitteilla lisätoimenpiteitä, esimerkiksi työmarkkinoiden tarpeita vastaavan ammatillisen täydennyskoulutuksen tarjoaminen. Osaamisen kohtaanto-ongelmien riski on silti olemassa.

(28) Koulutukseen osallistuminen 12 viime kuukauden aikana on korkeampaa kuin unionissa keskimäärin (50 %, kun keskiarvo on 46,6 %), mutta siinä on ryhmien välisiä eroja. Työttömien koulutukseen osallistuminen on korkealla tasolla, mutta vähän koulutettujen (24,2 %) ja ikääntyneiden työntekijöiden (32,5 %) osallistuminen on vähäisempää. Julkisen työvoimapalvelun yhdessä yritysjärjestön (*Union des entreprises luxembourgeoises*) kanssa toteuttamista ammatteja ja osaamista koskevista alakohtaisista tutkimuksista käy ilmi, että kaikilla aloilla on yhä suurempi kysyntä kaikilla osa-alueilla tarvittavasta osaamisesta. Erityisesti korostuvat monialaiset taidot (esimerkiksi käyttäytymiseen ja johtamiseen liittyvät taidot, digitaaliset taidot sekä kielitaito) ja kyky mukautua muutoksiin. Vaikka OECD vahvisti Luxemburgin vahvan osaamistuloksen vuonna 2023, se korosti myös merkittäviä haasteita, joita ovat esimerkiksi osaamisvaje, kaikkein vähäosaisimpien alhainen osallistuminen aikuiskoulutukseen ja osaamistarpeita koskevien luotettavien tietojen puute. Viime vuosina on toteutettu useita aloitteita, joilla on pyritty edistämään työnhakijoiden osallistumista ammatilliseen koulutukseen, puuttumaan digitalisaation haasteisiin ja vahvistamaan valmiuksia ennakoida tulevia osaamistarpeita. Tarvitaan kuitenkin edelleen toimivia ratkaisuja, jotta voidaan parantaa alhaisen osaamistason työntekijöiden ja ikääntyneiden työntekijöiden mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen.

(29) Työvoiman tuottavuus Luxemburgissa on edelleen unionin korkeimpia. Se on kuitenkin heikentynyt selkeästi maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkeen, ja tämä kehitys on hiljattain kiihtynyt. Yritysten investoinnit erityisesti tutkimukseen ja kehitykseen ovat vuosikymmenten ajan olleet unionin alhaisimpia. Perinteisesti alhaiset investointitasot, joita on perusteltu Luxemburgin palvelusuuntautuneen talouden vähäisillä tarpeilla, eivät välttämättä enää riitä, kun otetaan huomioon paitsi olemassa olevat haasteet, myös vihreän ja digitaalisen siirtymän uudet haasteet. Työvoimapula on merkittävä este investoinneille, ja tämä ongelma saattaa pahentua korkeiden asuntohintojen, pitkien työmatkojen ja maanteiden ruuhkautumisen vuoksi, mikä vähentää Luxemburgin houkuttelevuutta työpaikkana. Korkean inflaation vuonna 2023 – ensimmäistä kertaa – aiheuttamat kolme peräkkäistä palkkojen indeksikorotusta ovat vaikuttaneet yritysten kilpailukykyyn useilla aloilla. Suurin vaikutus on kohdistunut finanssialan ulkopuolisiin, erityisesti vähemmän tuottaviin talouden aloihin, vaikka hallitus myönsikin yrityksille kolmannen indeksikorotuksen osittain kattavia korvauksia. Jatkuessaan tämä suuntaus saattaa haitata uusien investointien tekemistä ja yritysten siirtopäätöksiä.

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (EUVL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(30) Julkinen tuki yritysten innovoinnille on Luxemburgissa nykyisellään vähäistä verrattuna muihin maihin, jotka usein tukevat tutkimusta ja innovointia välillisesti verohyvityksillä. Valtion talousarvion tutkimuksen ja innovoinnin varoista kohdennetaan 25 prosenttia tiettyihin hankkeisiin, joissa on toisinaan mukana yksityisiä kumppaneita, ja suurin osa eli 75 prosenttia näistä varoista kohdennetaan instituutioiden tukemiseen. Vain pieni osa (6 %) yritysten tutkimus- ja kehitysrahoituksesta on peräisin valtiolta. Luxemburg voisi tukea innovointia tehokkaammin vahvistamalla rahoitusmalliaan siten, että siihen sisältyy enemmän yksityissektorin kanssa yhteistyössä toteutettavia hankkeita. Investoimalla suoraan yritysjohtoiseen innovointiin maan on mahdollista edistää yksityistä tutkimusta ja kehitystä ja lisätä kokonaistuottavuuttaan.

(31) Merkittävän haasteen aiheuttaa se, miten voidaan säilyttää Luxemburgin asema maailmanlaajuisena finanssikeskuksena ja varmistaa samalla vahva kotimainen talous. Rahoitusala, jonka osuus BKT:stä on lähes kolmannes, on hyötynyt suuresti kansainvälisestä yhdentymisestä. Alan lisäarvo työntekijää kohti laski kuitenkin 15 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2023, ja lasku on kaksinkertaistunut vuodesta 2007, mikä viittaa maailmanlaajuisen osallistumisen hyötyjen vähenemiseen. Tuottavuuden heikentyessä hajauttaminen voisi auttaa vähentämään altistumista maailmanlaajuisille kaupan ja rahoituksen muutoksille. Lisäksi BKT:n ja kansantulon välinen ero on nyt 30 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja ero on kasvanut maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkeen. Edistämällä investointeja paikallisiin suuriarvoisiin tutkimus- ja kehityshankkeisiin voitaisiin kaventaa BKT:n ja bruttokansantulon välistä eroa ja tukea kansallista vaurautta ja oikeudenmukaisuutta.

(32) Luxemburgin energiajärjestelmälle on ominaista suuri riippuvuus tuonnista ja fossiilisista polttoaineista (77 % energiapaletista vuonna 2022). Maa on suuri energian nettotuoja. Maa on lähes täysin riippuvainen primäärienergian tuonnista; riippuvuusaste oli 91 prosenttia vuonna 2022. Uusiutuvan energiantuotannon asennettu kokonaiskapasiteetti oli vuonna 2023 yhteensä 782 MW, eli se kasvoi 13,5 prosenttia vuodesta 2022. Uusiutuvan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta on kuitenkin edelleen unionin alhaisimpia.

(33) Luxemburg on edistynyt merkittävästi unionin vuoden 2030 energiatehokkuustavoitteiden saavuttamisessa, vaikka useimmat järjestelmät perustuvat edelleen avustuksiin ja erityisesti yritykset ja teollisuus hyödyntävät hyvin vähän rahoitusvälineitä. Parhaat tulokset on saavutettu palvelusektorilla, kun taas asuntosektorilla on edelleen parannettavaa: sen energian loppukulutus on pysynyt samana vuodesta 2015 lähtien. Luxemburgin on tarpeen edelleen nostaa tavoitetasoa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden lisäämisessä, jotta se voi saavuttaa vuoden 2030 energiatavoitteensa: 25 prosenttia energiasta uusiutuvista lähteistä ja energian loppukulutuksen vähentäminen 40 prosentilla 44 prosenttiin vuoteen 2007 verrattuna. Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollateknologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden ja alojen ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä eniten vaikuttaa.

(34) Tieliikenteen ruuhkautuminen rasittaa taloutta ja ympäristön kestävyyttä. Tieliikenne on edelleen Luxemburgin suurin kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttaja, ja sillä on keskeinen rooli hiilestä irtautumisessa. Luxemburgin siirtyminen kestävään liikenteeseen etenee, ja sähkökäyttöisten kevyiden ajoneuvojen osuus ylittää unionin keskiarvon. Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteen osuuden lisäämiseksi tarvitaan kuitenkin lisäinvestointeja, koska tieliikenteen osuus henkilö- ja tavaraliikenteestä on 86 prosenttia. Tämä koskee myös raja-alueita, joilla on parannettava yhteyksiä maiden rajojen yli.

(35) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroaluetta koskevan vuoden 2024 suosituksen toteuttamiseksi. Suositukset 1, 2, 3 ja 4 auttavat Luxemburgia panemaan täytäntöön euroaluetta koskevassa vuoden 2024 suosituksessa vahvistetut ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen suosituksen,

SUOSITTAA, että Luxemburg toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; purkaa hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennen lämmityskautta 2024–2025; hoitaa eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä erityisesti rajoittamalla varhaiseläkkeelle siirtymisen mahdollisuuksia ja lisäämällä ikääntyneiden työntekijöiden työllisyysastetta; vauhdittaa kattavan maankäyttöpolitiikan ja kiinteistöverouudistuksen hyväksymistä ja asettaa etusijalle laajamittaisten kaupunginosahankkeiden kehittämisen valtion omistamalla maalla; lisää toimia, joilla puututaan

tehokkaasti aggressiiviseen verosuunnitteluun, erityisesti varmistamalla, että korko- ja rojaltimaksuja lainkäyttöalueille, joilla on alhainen verotus tai nollaverotus, verotetaan riittävästi;

2. jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun (kun se on hyväksytty) nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; jatkaa kyseisten ohjelmien väliarvioinnin yhteydessä keskittymistä sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. parantaa koulujärjestelmän suorituskykyä ja oikeudenmukaisuutta muun muassa mukauttamalla opetusta vähäosaisten ja erilaisista kielitaustoista tulevien oppilaiden tarpeisiin; puuttuu työvoimapulaan ja osaamisen kohtaanto-ongelmaan erityisesti vihreän siirtymän osalta;

4. parantaa kilpailukykyä tukemalla yritysten investointeja ja täysin uusia investointeja erityisesti hyvin tutkimus- ja kehityspainotteisissa toimissa; vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista investoimalla energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan; edistää edelleen liikenteen sähköistämistä ja investoi julkisen liikenteen verkkoihin ja infrastruktuureihin.

Tehty Luxemburgissa 21 päivänä lokakuuta 2024.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

NAGY I.